

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA**

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра філології / Filológia Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри
Tanszékvezető

Берегсасі Аніко Ференцівна

16. серпня 2024р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM**

Міжкультурна комунікація

(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)

Ступінь вищої освіти / Felsőoktatás szintje: Магістр

Галузь знань / képzési ág: 03 «Гуманітарні науки»

Освітня програма / képzési program: 035 «Філологія»

Кваліфікація: Магістр філології (мова і література угорська)

Розробники програми / A program kidolgozói:
Матей Рейка, доктор філософії

Затверджено на засіданні кафедри філології: Протокол №105 від 14 серпня 2024 року
Jóváhagyva a Filológia Tanszék tanszéki értekezletén: 2024. augusztus 14-én, jegyzőkönyv száma: №105

Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників / A jellemzők megnevezése	Характеристика навчальної дисципліни / A tantárgy jellemzői	
	денна форма навчання / nappali tagozat	заочна форма навчання / levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditszám 4	<u>Обов'язкова</u> / Вибіркова <u>Kötelező</u> / Választható	
Загальна кількість годин / Összóraszám 120	Курс / Évfolyam:	
	2	
	Семестр / Félév	
	4	
	Лекції / Előadások	
Тижневих годин для денної форми навчання / Heti óraszám nappali tagozaton: 14 аудиторних / kontakt 4 самостійної роботи / önálló munka 10	20 год./óra	6 год./óra
	Практичні, семінарські / Gyakorlati, szeminárium	
	16 год./óra	0 год./óra
	Лабораторні / Laboratórium	
	0 год./óra	__ год./óra
	Самостійна робота / Önálló munka	
	84 год./óra	114 год./óra
Вид контролю / Ellenőrzés formája: екзамен / залік		

Мета, завдання, компетентності та очікувані програмні результати навчання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladata

Мета курсу полягає в тому, щоб студенти ознайомилися з основами міжкультурної комунікації, різними соціальними устроями та їхніми звичками спілкування, дослідницькими питаннями міжкультурної комунікації, концепцією та типами двомовності, з особливим акцентом на вживанні мови звички угорсько-домінуючих білінгвів Закарпаття; дослідити вплив білінгвізму на мовну систему та комунікативну компетенцію; дати базове уявлення про мовні та культурні подібності та відмінності між народами, а отже, розвивати культурні знання студентів та покращувати їхню культурну обізнаність. Курс спробує дати основні вказівки щодо вирішення ситуацій, щоб уникнути можливого непорозуміння та зіткнень між різними культурними групами, спричинених хибним сприйняттям та/або культурними обмеженнями. Наголос робиться на культурній уважності та повазі.

Завдання курсу: ознайомлення з теоретичними та практичними основами міжкультурної лінгвістики та міжкультурної комунікації, поняттям та апаратом міжкультурності та багатомовності, інтерпретацією мовного вживання між етносами та групами.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

(ІК) - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

(ЗК-2) - Здатність бути критичним і самокритичним.

(ЗК-3) - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

(ЗК-4) - Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

(ЗК-5) - Здатність працювати в команді та автономно.

(ЗК-6) - Здатність спілкуватися іноземною мовою.

(ЗК-9) - Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

(ЗК-10) - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Фахові компетентності:

(ФК-6) - Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

(ФК-8) - Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату

Програмні результати навчальної дисципліни

(ПРН-2) - Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

(ПРН-4) - Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

(ПРН-5) - Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня

Програма та структура навчальної дисципліни / A tantárgy programja és felépítése

Назви змістових модулів і тем A tartalmi modulok címe és témája	Кількість годин / Óraszám											
	денна форма / nappali						заочна форма / levelező					
	Усього	у тому числі/ebből					Усього összesen	у тому числі/ebből				
		п/са	п/гу	лаб/lab	інд/egy	с.р./ö.m.		п/са	п/гу	лаб/lab	інд/egy	с.р./ö.m.
1	2	3	4	5	6	7	8	3	4	5	6	7
Тема 1. / 1. Téma Міжкультурна комунікація; мультикультуралізм	14	2	2			10		1				12
Тема 2. / 2. Téma Поняття культури Поняття комунікації	12	2	2			8		1				11
Тема 3. / 3. téma Міжкультурна комунікація. Поняття культурного інтеракціонізму	11	2	1			8		0,5				11
Тема 4. / 4. téma Що таке концепція інтеркультуралізму Складові елементи ідентичності Установки, стереотипи, упередження.	11	2	1			8		0,5				12
Тема 5. / 5. téma Теорія відтворення образів Невербальна комунікація	12	2	2			10		0,5				11
Тема 6. / 6. Téma Комунікація між різними етнічними групами, що живуть пліч-о-пліч. Теорія управління тривогою/невизначеністю.	14	2	2			8		0,5				12
Тема 7. / 7. Téma Гендерна комунікація як крос-культурна взаємодія. Міжкультурна лінгвістика; двомовність та багатомовність Мовна несприятливість. Теорія мовних кодів.	11	2	2			8		0,5				11
Тема 8. / 8. téma Зв'язок між мовою та культурою в гіпотезі Сапіра-Уорфа.	11	2	1			8		0,5				12

Білінгвізм, мультілінгвізм. Ситуа- тивний вибір мови.											
Тема 9. / 9. téma Ефект контакту в мовній системі та комунікативній компетенції. Лексичні запозичення. Ситуативне, контекстуальне та метафоричне перемикання кодів.	12	2	1			8		0,5			11
Тема 10. / 10. téma Демаркація угорської мови. Закарпаття як поліетнічний регіон.	12	2	2			8		0,5			11
Усього годин / Összesen	120	20	16			84	120	6			114

Теми семінарських занять / A szemináriumi foglalkozások témája

№	Назва теми / A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1	Міжкультурна комунікація; мультикультуралізм	2
2	Поняття комунікації.	2
3	Поняття культурного інтеракціонізму	2
4	Невербальна комунікація	2
5	Теорія відтворення образів	2
6	Складові елементи ідентичності	1
7	Що таке концепція культурного інтеркультуралізму	1
8	Гендерна комунікація як крос-культурна взаємодія.	2
9	Міжкультурна лінгвістика; двомовність та	2
10	Закарпаття як поліетнічний регіон.	2
	Разом	16

Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások címe

№	Назва теми/ A téma címe	Кількість годин / Óraszám
1		
2		
5		
	Разом	

Самостійна робота / Önálló munka

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжкультурна комунікація; мультикультуралізм.	10
2	Поняття культури Поняття комунікації	8
3	Міжкультурна комунікація. Поняття культурного інтеракціонізму.	8
4	Складові елементи ідентичності.	8
5	Невербальна комунікація	10
6	Комунікація між різними етнічними групами,.	8
7	Гендерна комунікація як крос-культурна взаємодія.	8
8	Білінгвізм, мультилінгвізм. Ситуативний вибір мови.	8
9	Ситуативне, контекстуальне та метафоричне перемикання кодів.	8
10	Демаркація угорської мови.	8
	Всього:	84

Методи навчання / Tanulási módszerek

Лекції, практичні заняття та самостійна робота. / Előadások, gyakorlati foglalkozások és önálló munkák.

Методи контролю / Az ellenőrzés módszerei

Тематичні контрольні роботи (ТКР) з тематики лекцій, практичних занять та самостійних робіт / Tematikus ellenőrző dolgozatok az előadások, gyakorlati munkák és önálló munkák tematikájából.

Реферати та завдання з тематики самостійних робіт / Az önálló munkák tematikája alapján készített referátumok és feladatok.

Залік/Beszámoló.

Критерії та засоби оцінювання / Az értékelés formái és kritériumai

- Практичні роботи оцінюються окремо. Всього за практичні роботи є можливість набрати від 0 до 10 балів. / A gyakorlati munkák külön-külön értékelődnek. Összesen az elérhető pontszám a gyakorlati munkákért 0-tól 10 pontig terjed.
- За реферат (1 за семестр), тему якого визначає викладач, надається від 0 до 5 балів / A referátum (1 a félév alatt, amelyet a tanár jelöl ki) értéke 0-tól 5 pontig terjed.
- Виконання модульної контрольної роботи (після кожного модуля) обов'язкове, оцінюється від 0 до 40 балів / A modulzáró dolgozat 0-tól 40 pontig értékelődik.
- Усний залік - 45 балів. Szóbeli beszámoló – 45 pont.

Шкала оцінювання: національна та ECTS / Osztályozási skála: nemzeti és ECTS (визначена Положенням про організацію освітнього процесу)

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Tanulmányi összpontszám	Оцінка ECTS / ECTS osztályzat	Оцінка за національною шкалою / Osztályzat a nemzeti skála szerint	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики / vizsga, évfolyammunka és gyakorlat esetén	для заліку / beszámoló esetén
90–100	A	відмінно / jeles	зараховано / megfelelt
82–89	B	добре / jó	
75–81	C		
64–74	D	задовільно / elégséges	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання / elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання / nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

Методичне забезпечення

Оглядовий матеріал у вигляді комп'ютерних презентацій з використанням мультимедійного проєктора. Підручники та посібники / Szemléltető anyag prezentáció formájában multimédia kivetítő segítségével. Tankönyvek és segédanyagok felhasználása.

До методичного забезпечення використовується / A tantárgy tantárgymódszeri ellátásához felhasználható:

- друкований і електронний опорний конспект лекцій / az előadások jegyzetének nyomtatott és elektronikus változata;
- ілюстративний матеріал (схеми, таблиці, карти) / szemléltetési anyag (ábrák, táblázatok, térképek);
- роздатковий матеріал / szétosztható anyag;

навчальні посібники та наукові монографії кафедри філології, бібліотеки інституту / a Filológiai Tanszék és a főiskola könyvtárának segédanyagai és tudományos monográfiái.

Рекомендована і допоміжна література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси/A tantárgy kötelező és ajánlott irodalma

Основна література

- Барань Є., Барань А., Закарпаття у працях угорських дослідників (кінець XIX–перша половина XX століття): історія, етнографія, мова. // Угорсько-українське пограниччя: етнополітичні, мовні та релігійні критерії самоідентифікації населення: монографія / [від. ред. І. Патер; упоряд.: О. Муравський, М. Романюк]; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів. 2020. С. 221–234. ISBN 978-966-02-9518-6
- Загороднова В. Ф. 2018: Основи міжкультурної комунікації: навч. посіб. Бердянськ: БДПУ.
- Манакін В. М. 2012: Мова і міжкультурна комунікація. Навч. посібник для університетів. Київ: Академія, Серія «Альма-матер».
- Béres István, Horányi Özséb szerk. 2001: *Társadalmi kommunikáció*. Budapest: Osiris.
- Dudics Lakatos Katalin 2018. „...én is nyelvjárásban beszélek”. *Anyanyelv-pedagógia* 21/2: 112–114. <http://anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=740>
- Em Griffin 2003: *Bevezetés a kommunikációelméletbe*. Harmat Kiadó.
- Fercsik Erzsébet, Raátz Judit 2003: *Kommunikáció szóban és írásban*. Budapest: Krónika Nova.
- Gazdag Vilmos 2021: *Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban*. Törökbálint: Termini.
- Gazdag Vilmos 2023: *Ukrán–magyar filológiai fogalomtár*. Beregszász: II. RFKMF. <https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2024/01/gazdag-vilmos-ukran-magyar-filologiai-fogalomtar-2023cover.pdf>
- Gecső Tamás, Sárdi Csilla szerk. 2009: *A kommunikáció nyelvészeti aspektusai*. Budapest, Székesfehérvár: Tinta.
- Malota Erzsébet, Mitev Ariel 2013: *Kultúrák találkozása: nemzetközi kommunikáció, kultúrsokk, sztereotípiák*. Budapest: Alinea.
- Róka Jolán 2005: *Kommunikációtan: Fejezetek a kommunikáció elméletéből és gyakorlatából*. Budapest: Századvég.
- Róka Jolán – Sandra Hochel 2009: *Interkulturális és nemzetközi kommunikáció a globalizálódó világban*. Budapest: Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola.

Допоміжна література

- Пришляк О. Ю. Формування міжкультурної компетентності майбутніх фахівців соціономічних професій: теоретичний контекст : монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2021. 552 с.
- Pryshlyak O. Intercultural communication: навчальний посібник для студентів та викладачів закладів вищої освіти. Тернопіль: Вектор, 2018. 228 с.
- Пришляк О. Ю. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Міжкультурна компетентність та міжкультурна комунікація»: навчальний посібник. Тернопіль: Вектор, 2019. 146

Інформаційні ресурси

- <http://hodinkaintezet.uz.ua>
<http://termini.nyttud.hu>
<https://www.nyest.hu/>